

ERDÉLYI HÍRADÓ

Szombaton, Januarius' 24-edikén; 1 8 2 9

Chili (Délámérika) — Északámérikai Eggyesült Státusok — Portugallia — Spanyolország —
Nagybritannia — Frantziaország — Burkusország — Törökország —

Chili (Délámérika)

Az odavaló Híradó (Clave de Chile), mely, hihető, a' fővárosban, Santiago-ban jönn-ki, elő-adja júl. 24-edikén, 1828, az ottani pártütést; melynek nehéz volna a' Históriákban pártját találni. Bár minden revolutio oly' betsületesen menne véghez. — A' San Fernandóban fekvő katonaság, Don Pedro Urriola Vezérjek' noszogatására, felzendültek 's Sant-Jágóban mentek, hogy az országlásmódot felfordítsák. A' Santiagói katonaság, melyet Borgono Gen. és Tupper Májor' vezérése alatt, a' pártütők ellen kiküldöttek, Tiszteit magokra hagyván, az insürgensekhez adta magát, a' mi több, utóljára, — júl. 18-adikán esett a' dolog — kimegyen ellenek, maga a' Vice-Elölülő egy-escadronnal és a' városi polgár-katonasággal, 's a' vasasok is éppen amazokat követék, a' polgárok pedig vissza mentek a' városba, a' hova-osztán a' pártütők minden akadáj nélkül besétáltak. Már most bizonyosnak tartották győzelmeket, és hogy a' legfelső hatalom az ő' martalékjok, 's oly' vakmerők vagy merő vakok voltak, hogy az országlóséknak feltételes alkut szabtak elébe, de a' melylyet a' Vice-Elölülő haraggal vetett vissza. Mellé állott neki ebben a' polgárság' hajlandósága és a' nemzeti Gyűlés merő magaviselete, mely akkorra már Valparaisóban (híres kikötő a' tsendes

tengelen) tette által tojlatott üléset. A' Congressus egy igen kemény Hirdetményt botsátott-ki júl. 10-edikén; melyben az, a' Közlársaság' polgárjait, a' tsendesség' fenntartására, a' fejtelenség-ellen-állásra, engedelmességre a' törvényeknek, 's a' haza' védelmére ennek pártütő ellenségei ellen, felidézte. A' pártütők, nem merték megtámodni Santiagóban az Elölülő' palotáját, melyben ő' egész tsendességgel, körül-veve minden rangu polgároktól, veszteglett, 's az Adjutánsa, midőn a' hónap' 20-adikán, éjli 12 óráig se ki-se mozdult, meg is; igen jelesen, valamint a' Homérus' Herossai olyan esetekben falatozni le szoktak ülni, a' polgárokat haza küldötte enni, tsak azt mondván nekik, hogy ha baj lenne, vigyázzanak a' jelövetre, 's jöjjenek vissza. Minekutána, mind a' pártütők, mind a' polgárok jól ebédeltek, 4 óraker fegyverhez fogni hitta őket az anyatemplombeli harang' fére-veése. A' pártütők a' nagy piatzra állottak-ki, a' hol a' palota van; hanem, mikor a' polgárság' egész magok' elszánásával ellenek kiállott, nem vált kedvek a' tsatához, a' Felsőség' Hirdetménye szerént, mint megannyi számkivettetett, lerakták a' fegyvert, azon egy feltétel alatt, hogy meg ne büntettessenek. Az ő' Tiszteik, alázatos írássok által, bizonyossá tették a' Vice-Elölülőt tiszta szívbeli megbánások-fe-

löl, botsánatot kértek elébbi hiv. szolgálatjok tekintetéből 's ígérték hiv. égeket a' rend' örök megerősítésére, a' 'Sovereine Congressus' törekedése szerint.

Észak-amerikai

Egyesült Státusok

A' Newark Centinel (Híradó) ezt írja: "Nem igen vigadunk a' velünk rokonos Státusokból jött tudósításokon, az Elölülő választásról. Azt halljuk, hogy Jackson Gen., minden elméleti és politikai fogyatkozása mellett is, győzedelmeskedik Adams és Clay Urakon, akarmi legyen annak a' következése, m. ndegy. Ambár a' Gen. részére felállott Egyesületnek jó vezetői voltak; még-sem hihettük azt, hogy ők a' többséget elnyerjék. Ambár New-Jersey a' kegyetlen szélvésznek nemesen állott ellene; ambár az ő' megvilágosodott fiai világosan kimondták, hogy a' Gen. libériáját nem viselik, és ambár ők, iparkodások által a' nép' minden várákozásának eleget-tettek: mindazáltal, a' többi Státus nem állott ő-hozzájok, elragadta őket a' katonai bübaj, 's az öreg tenesseei-Hickory (ehhez a' gesztenyefa-fajtához hasonlítja Jackson, mivel' annak a' faja igen szívos), hihető, Washingtonba plántálódik által. Mindazáltal, ha a' nép Jackson Generált akarja Elölülőjének, ám legyen: mert a' Konstitúciónak egyik legfelségesebb principiuma, az, hogy a' kevesebbség a' többség' akarattjának magát alája-vetni tartozik. A' kik Adams Urat támogatták, koránt-sem érdemelnek kisebbítést, kötelességeket tselekedték, 's azon iparkodtak, hogy hazájokat a' fenyegető gonosztól mególtalmazzák. Mi, részünkről, azt hisszük, hogy a' világ éppen addig fog fenn-allani, ha Jackson Ur Elölülő nem lett volna is, és hogy a' nap, mártz. 4-edike után is csak úgy kél-fel és nyugszik-le, mint most.

Még a' jelenvaló környületek között is van nekünk reménységünk a' Státusra-ézve, és nem hagyjuk magunkat megzompojodni az árnyékra. Meg fog az dő bennünket tanítani, mi lakik Jackson Urban, békében fog-é élni a' világgal Adamsként, fizet-é le 10 millió dollár adósságot esztendőnként Adamsként, újj adó nélkül; egyszóval — Valjon az Egyesült Státusok' népe szerencsés és szabad marad-é, valamint ekkorig a' volt.

Portugallia

Lissabon, dec. 17. — Egynehány nap-olta, újjra híre támodt itt, hogy D. Mig. már megholt volna. Két-féle környület, legalább igen terhes betegségre mutat. Egyik az, hogy Castel Branco, az első lovas-reg. Obestere, 's egyszerűsmind Kamarásúr, egynehány nap-olta, öt- vagy hatszor jelentette magát a' Királynál, fontos jelentések' színe alatt, de, nem botsátották-be. Quintella Baró pedig, a' ki minden esztendőben nagy pompával szokta meginnepelni saját felesége' születése' napját, a' készülétek előtt bizonyossá akarta magát tenni a' D. Mig. egéssége-felől; de azt felelték neki, hogy a' pompát halassa - el még 30 napig. — Egynehány nap-olta rakással terjeszték-el holmi Hirdetményeket a' Portugallusok között, 's raggattják azokat a' falakra, mellyekben azokat, nógatják a' D. Mig. járma' lerázására. Szinte minden katonánál van egy. Ugy-láttzik, nem is maradt ez foganat nélkül, és általjában vévén, a' katonaság, hajlandóságát mutatja Dona Máriához. Még azt is mondják, hogy egynehány előkelő Apostoli, közelit ezen hajlandóságban a' konstitúziókhoz, 's hihető, hogy az által botsánatot reménylenek elébbi lépéseikről. Azomban, a' tyrannus rendszabások foljvást tartanak. Elvasból, megláantzolva

hoztak-be 150 fogjot, kik között Papok, asszonyok és minden-féle rangu emberek vannak: az itteni lakosok igen elirtództak annyi új áldozat' látásától.

Spanyolország

Az országúton annyira nevededik a' veszedelemben-forgás, hogy a' Frantziaországba menő postát, Madridhoz fél mérföldnyire, 10-12 fegyveres megtámotta, és minden pénzt, a' mit magával vitt elszedett tölle. Egy Kurirt, mely a' pardo kastéljból indult Frantziaországba, kétszer támogták-meg. Megszabadult ugyan ő, de a' lova sebet kapott. — Cadizi levelek szerént, a' frantzia hadsereg' elmenetele-olta, megszapodott ott a' gyilkosság és a' fosztogatás, úgy hogy egy éjjel 58 gonosztévőt fogtak-el; a' mi, jó politiáju városban, pallérozott nemzetnél, 58 eszten-dőre is elég volna. Egy frantzia Papot, a' ki pénz-felvévés végett mulatott ott, meggyilkoltak. — A' frantzia Jésuiták által felállított St. Sebastian új Intézet hirtelen kezd virágozni, fényben szintúgy mint fontosságában, — vízbe ölték a' halat, — és minden órán felér az a' acheuli frantziaországi elébbi Kollégiummal, alig kezdték-el az építést, és már, elfoglaltak benne 600 új helyet. Az a' ház, St. Sebastianhoz nem messze, melyben hajdan a' Jésuiták' felállítója, Ignatius Loyola lakott, még most is lakható.

Nagybritannia

Dona Máriát királyi pompával fogadta a' Király. Ez, megmutattja legalább azt, hogy, ha a' mi' országlószékünk utóljára, D. Muguelt igasságos Királynak megesmérné, az, tsak akkor esne-meg, ha kétségen kívül meg van mutatva, hogy az ország övele tökéletesen megelégszik, és D. Pedrónak nints tehettsége amannak az uralkodását ki-

vülről reszkettetni-meg. Az áng. országlószék' mostani magaviselete mutatja, hogy az, a' D. Pedro Tsászár' elébbi jussát a' portugalli fejedelmisékre, 's ennek által-vallását saját leányára, megesméri. Strangford Lord ugyan, nem talált volna kedvező figyelmet a' rábizottakban D. Pedronál; a' Királyné' bemutatása az udvarnál, és még-inkább az, hogy a' brasiliai Minister, Barbacena Marquis, a' királyi asztalhoz hívatott-meg, világosan ára mutatnak, hogy a' két udvar közt semmi barátságatlan szerkezet nem találtatik.

London, dec. 26. — O'Connel Úr merőn megállapította magában, hogy saját jussával élni fog, a' Parlamentben megjelenése által, febr. 5-ödikén. Egy levél, mellyet Wellington Htzg, az írlandi Primásnak, armaghi Érsek Curtisnak feleletül küldött, nagyon érdekel minden pártot a' politikusok között. A' Htzg. és ez a' Primás barátjai egymásnak, melynek eredetét a' salamancai ütközetnél, Spanyolországban kell keresni, a' hol Dr. Curtis, mint akkori Rectora a' salamancai Universitasnak, a' britannus hadseregnek nagy szolgálatot tett. Az első Minister levele ebből áll: "Főtisztelendő Ur! Vettem az Ur' levelét, a' hónap' 4-edikéről, és bizonyossá tehetem. Uraságodat, hogy nekem igasságot fog tenni, ha elhiszi, hogy igazán kívánom a' katolikus ügybaj' eligazítása' kezdetét; mely mind a' Státusnak mind a' katolika Egyház' embereinek hasznos lenne. De, megvallom, hogy semmi jó kimenetelt (no prospect) nem látok egy afféle egygyességre. A' pártos hajlandóságok annyira belé elegyítették magokat ezen dologba, és az a' felett elő-forduló minden értekezéseknél olyan méreg uralkodik, hogy lehetetlen azon-emberektől várni, hogy ők

azt indúlatozás nélkül fontolnák-meg. Ha mi azt, csak egy kis ideig is a' leledékenységre temethetők, s ezen időt mind-a'-két oldalról magát elő-adó nehézségek' felvételére fordítanak (mert, igen nagyok ezek a' nehézségek); úgy, nem eszék én kétségbe a' megelégitó orvos-szer-felől. — Tekintsen úgy engem? Fő-tisztelendő Ur, mint mindenkor kész és alázatos szolgáját. —

Wellington.

London, dec. 29. — Hiteles tudósítások szerint, a' muszka tsászári Követ, Lieven Htzg., a' tudvalévő értekezés - meghatározása' alá-írásánál, mely Görögország' határszéleinek jövőndő fundamentumára-nézve nem-régiben állapított-meg, és uóv. 16-odikán tétett az ág. és frantzia Ministerek által megerősítés végett protokollba, csak külön vett megerősítést értett és feltétel mellett írta azt alá, hogy az annyira sietett, véghatározások felől ezen fontos ügybajban, Monarchájának továbbá parancsolattját magát-mihez-tartása eránt, bevárja. Ebből, azt kell kihozni, hogy az ő' előbbi útmutatásai nem engedték-meg, a' fenntebbi fundamentum' elfogadását.

Frantziaország

A' Constitutionelle szerint, dec. 31-edikéről, egy londoni levél azt állítaná, hogy Don Pedro Tsászár a' Strangford Lord által elébe adott alkudozást, nem csak nem akarta meghaladni, hanem vele nem is közölte a' maga' legújabb rendelkezéseit Portugallia eránt; nem is kapná azt akkorig meg, valamíg Mocinod' Albuquerque Ur, kire OFge azt a' fontos izenetet bíza, Európába meg nem főtt érkezni.

Azon, a' frantzia Journalok által gyakran rebesgetett, de talán csak képzelt, vagy javallásképpen emlegetett nagy

adiszállítvány ellen, (mely Algier ellen Frantziaországban akarva készült, a' földön) felhozott hosszas tizikkeljének az utólján, így sóll a' Journal des Debats: Megérdemlik-e ama' gyáva tengeri tolvajok, hogy Frantziaország felkeljen, idejét és erejét vesztegesse, hogy őket gonosságokért megbüntesse? Nem: rántzba lehet őket másképp is szedni — Hadd vegyék üzöbe a' mi' hadi hajóink ezeket az úton-alló tolvajokat! hadd vigyenek tüzet és rettegést a' mi' hajósegeink' bombijok, be, egészen a' Dey' Serail-jába, s itt újjítsák-meg a' Duquesne és Exmouth Lord' emlékezetét (Exmouth volt az utólsó, a' ki Algier tsaknem porrá égette); majd levetkezik akkor ezek a' tengeri tolvajok az ő' ortzatlanságokat és vakmerőségeket. Egyszer valahára ta'án elérkezett az a' pillantat, hogy az emberiségnek és a' pallérozódásnak a' régen követelt hódolást lettegyék. Vajha Európa' minden országlozseket meg háború idejében is, tengeri ütdözésről (a' kaperei-ról) lemondának (mint a' példa-adó Bolívar) s kinyilatkoztatnák, hogy ez a' tselekedet is, valamint a' pirataság, meg fogna büntettetni. Vajha a' Barbarus Hatalmakat kiszorítanák a' nemzetek' jussából, ha tengeri tolvajságokban megmaradnának. Egy olyan Kötés, a' Fejedelmek' neveit, a' kik azt alá-írtak volna, halhatatlannokká tenné."

Az újj-esztendei köszöntés' alkalmával, sok szép feleleteket adott a' Király, különböző Övéi' udvarló Biztossainak. Hogy, ne mind hordjuk itt fel a' többek közt, Vatismenil Úrnak, az Universitas' Nagymesterének, így felelt a' Király: "Nagy gyönyörűséggel veszem a' köztanítás' királyi Tanáttsa' hájlandóságát. — Azon gyökéértelmeket, melyek szerint kegyelmed (vous) mun-

kalkodjon, igen merőn megállapította az Ur: mindég az Istenen és a hit-vallason fogjuk kezdeni; onnan lehet erőt, okosságot, erköltsöt és tanúságot szerezni. — Ezen megrendíthetetlen gyökértelemre támoszkodva, bizonyosnak lehet lenni, nagylelkű és hív szívekre találni, és, nem csak a jelenvaló embernyomnak, hanem a Maradékoknak is, nagy szolgálatokat tenni. Meggyőződtem az Ur buzgósa és merő magaviseletéről ezen kötelessége beteljesítésében. — Lessac Grófnak, a frantzia Akadémia Directorának, ezt felelte a Király: “Szívesen veszem a frantzia Akadémia hajlandóságát; számot tarthat védelmemre, valamint Én az ő buzgóságokra, hogy a literatura, a tudományok és az elmés mesterségek virágzását előmozdítják. Az által, Frantziaország ditsőségét segíti elő az Akadémia, és magának új jussokat szerez az Én jó-akaratomhoz.” — Marron Úrnak, a reformatum Konsistorium Elölülőjének: “Szívesen veszem a reformata Egyház hajlandóságait. Jól tudom minő sok hív és engedelmes alattvalók vannak benne. Számot-tarthatnak jó-akaratomra és védelmemre; minden alattvalómnak egyforma jussok van ahhoz.” — Goeppe Úrhoz, az augsburgi vallástétel Konsistoriuma Elölülőjéhez így szólt: “Kedvesen veszem, az ő hajlandóságok előadását, az ezen valásu alattvalóim, valamint minden Frantziák, részt-vesznek az én jó-akaratomban. Gyönyörködve láttam közüllök sokakat Elsási útamban. Régen élnek már ők Királyok védelmével. — Az Enyim, soha-sem fog nállok hibázni. Gyönyörűségemnek fogom tartani, arról minden jó Frantziáknak bizonyoságot tenni. — Az Israelita közép-Konsistorium Elölülőjéhez: “Szívesen veszem ezen alattvalóim hajlandóságokat. Számot-tart-

latnak, mint minden alattvalóim, védelmemre.

Burkusország

Berlin, dec. 29. — Hiteles tudósítások Pétervárról, a Tsászárnak állandó valódi hajlandóságáról beszélnek a békesség eránt, de csak olyan eránt mely előbbi kinyilatkoztatásainak, megfelel. A háborút egész muszkaország óhajtja, és a segéd-források mindenféle nagyobbak, mint-sem gondolni lehetne. A táborozás ugyan hallatlan terhes volt; de, valamint részenként, úgy általjában még is csak olyan, hogy a hadsereg buzgósa és magához-bízta, inkább csak nevedett az által. — Azt is erősítik, hogy a Tsászár felelettje, Gustav svédországi Printz titulussára-nézve, a svéd Királyhoz, ennek kívánsága és reménysege szerént dülne-el.

Törökország

A Nagyvezír Kajmakámja, Hulusy Effendi, tudósítván a Sultánt a burgosi obolben, a szörnyű szélvész által történt muszka hajók szerentsétlenségéről, hozzá tévén azt is, hogy a hajó emberei valamint a várai minden diadalmi-jelek és török ágyúk is elvesztek, a Sultán azonnal tudára adta ezt a Muftinak, ki ezt a környületet a következő győzödelmek előjelének hirdette. Természeti dolog, hogy a Moslim fanatismussa, az által hova - tovább nevedik.

A Notizie del Giorno-ban, erősíti egy corfui levél, dec. 4-edikéről, hogy a Törökök Attikában és Negropontben, erős ellent-álláshoz készülnek. Az Athene-vidéki termést Akropolisba hordották, melynek megerősítését megbővítették. A várvéd 4000 kitanult katonaságból áll; 6000 gyülevész pedig, a környék fontosabb állásait foglalja-el. A Karabai var, mely a Negroponté-ba

által – menetelt Attikából, védelmezi, szintűgy védelmező állapotba helyeztetett. Attika' és Euböa' egész népsége fegyverben áll, és szaporodást vár nyugot-Görögországból.

Egy anconalevélből felhozott mon-dásra, mely ez: "A' Sultán azt paran-tsolta Dram-Alinak, hogy Peloponesus' hamvát vinné hozzá, nem felejtődött-el" azt mondja a' Burkus Stats-Zeitung: "Ezt a' képzelt parantsolatot, a' Sultán, min-den bizounyal, soha-se adta, még – pedig azon egyszerűokból, mivel' Mahmud ezt a' classica metaphorát nem szokta a' szájában forgatni, és igen jól tudja, hogy neki a' Peloponesus' hamva, nem for-dítottja vissza a' kharatsot (Fejtaxát).

A' nürnbergi Friedens- und Kriegs-Kurierban, az itt következő levelezés-tudósítás van a' török határszélről, dec. 16-odikáról: "Konst.polji levelek szerint, ama' híres, ekkorig számkivettett volt Czapanoglu sok katonasággal sietett a' Balkán-felé, Natoliából. A' mint mond-ják, a' Sultán nem tsak azt kívánja az új Nagyvezírtől, hogy Várnát vegye vissza, hanem, a' többi várat is, mely-lyek a' Muszkák' kezébe estek; mely végre, foljvást teszik a' legnagyobb ké-születeket, és Ásiából mindég várják az új katonaságot. Ezen városban, tsak gyalogságból áll a' várvéd, és, azokon kívül, semmi hadi erő nints Bulgáriá-ban; minthogy a' többi mind vissza köl-tözött a' Dunán, és a' jalomniti, rim-niki és foksáni Districtusban elosztattak. Az ott tartózkodó hadsereg, hiteles fel-adások szerint, 50 vagy 60 ezer em-berből áll, de a' kik között valóban sok beteg, de kivált' olyanok vannak, kik a' hidegtől szenvedtek. A' Törökök gya-korta beütnek kis és nagy Oláhországba; és az ijedség nem tréfa volt egynehány nappal ezelőtt, midőn azt állították,

hogy a' dsurdsevai várvéd kiment a' vár-ból, és nagy tsapatonként megyen O-láhországban előre. — Egy buseo-i le-vél azt allittja, hogy sok muszka kato-nát, elfagyott kézzel 's lábbal hoztak-be Foksánba; mások pedig az útban lettek áldozattjai az erős hidegnek. Az ott fek-vő lovasságnak is, 1600 helyett, tsak 5—6 száz lova maradt, szolgáltravaló. — Widdinből is terjesztettek-el Servi-ában némely híreket, mintha a' Törö-kök Sumlából ismét kiindultak volna Ba-sardsik-felé, 's ezt, elfoglalták volna. Egy új tsatáról is beszélnek, eggyik azt mondja, Várnánál, — másik Hirsovánál ejti-meg az ütközetet.

A' Keleti Szövevények' meg-fejtésének' folytatása 's vége. — 3) Er-rópa' minden Hatalmai egyesülhetnek a' Portával Muszkaország ellen. Ezt a' részt tsak akkor lehetne választani, ha az, nem akarna alkudozni: de, éppen ellenkezőül, nem szűnt-meg, még fegy-vereinek' legszerentsébb pillantatjaiban is, békességgel kínálkozni. — 4) Euró-pa minden Hatalmai Muszkaországhoz adhattják magokat, hogy a' Portát bé-kességre kényszerítsék. Ha ezek hadse-regeiket és hajóseregeiket egyesítik, vi-lágos, hogy a' Sultán kéntelenítettik magát ahhoz szabni. Ha ezen erőhatalmu rendszabáson kezdették volna, mindjárt a' júl. 6-odikai Kötésnél, a' dolgot, nem lett volna kétséges a' háború' eltávoztá-tása a' Porta és Muszkaország között, nem lett volna kétséges, hogy akkor a' békekívánók' felekezete Konst.poljban, erőltette volna Mahmud Sultánt a' Kö-tés' elfogadására. Most, midőn a' hábo-rú elkezdődött, mód nélkül sok haszon-féltés (gyanú, jalousie) támodt Muszka-ország ellen, igen sok hiedelmetlenség az ő' jövendő szándékai ellen. Anglia és Austria, mindeneknél kevésbé szeret-

nének háborúhoz nyúlni; melynek következeit mind úgy tartanak, mint Muszkaország' hasznát. — 5) A' nagy Hatalmak, Közbenjáróknak adhattják — ki magokat, fegyveres kézzel, minden másod-rangu Hatalmakat utánnok húzhatnának és kinyilatkoztatnák: Mi, mind békességet akarunk. Európa' állapotja, fejedelmizékünk' bátorsága, népeink' szerentséje, a' pallérozódás, egyformán követelik ezt. Megkínáljuk közbenjárásunkal a' hadakozó Hatalmakat, 's ellenségünk a' lessz, mely azt el nem fogadja. "Egy olyan beszéd mellett, hihető, vége lenne a' háborúnak, vagy ha nem lenne; az azt el nem fogadó Hatalom, nem állhatna-meg a' következtéseknek.— Minthogy az európai Hatalmak' fő dolga, hogy a' bizonytalanságnak és a' nevedő veszedelemben-forgásnak (crisis) ezen állapotjából kivergődjenek; tehát, a' közbenjárást mindenik rész a' legigasságosabbnak és leghasznosabbnak tartja.— Ez az igasságos és erőhatalmas eggyesítése minden Kabinétoknak, azon törekedik, hogy az ottomanus birodalmat saját egész-ségében megtartsa, ha Mahmud az alkudozásra rá-áll. De ha őtet az ő vad caractere ezen javallat' megvetésére készíti; akkor van osztán ideje, hogy a' Hatalmak azon megszámlálhatatlan kérdéseket jól felveszik: — "Mit kell a' Törökök' birodalmával tsinálni, ha annak Feje' vakmerősége minket kényszerít, hogy őtet Európából kiverjük?" Itt nyílik-kia' feltételek' elláthatatlan tengere. Görögország, ideigvaló ország, fel darabolt ország; Hanse-városok, török birodalom' feldarabolása 'sat. Ha még olyan kínos volna is egy afféle fajta új rend; még sints, tsak egy Kabinét is, mely áról előre nem gondolkodott volna. Vagy elebb vagy utóbb, megtörténik ez az eset, és le kell tenni ama' megavúlt

képzeletről, mintha az ottomanus birodalom szükséges volna. Könnyebbségekre volt a' Hatalmaknak, hogy egy veszteglő birodalmok volt, mely senki-nek-se volt terhére: de ez az állapot, nem volt tartós. Még ha úgy maradna is Törökország, a' mint volt, betört volna abba a' pallérozódás, és elváltoztatva volna annak egész politikai állapotját.

Ugy-láttzik, Frantziaország rendeltetett, az ő nemes-szívü valamint jól meg gondolt magaviselete által ára, hogy ezen politikai dráma' végre-hajtásában az első szakmányt viselje. Az ő' segedelme, a' júl. 6-odikai Kötésben, tsak az emberi nemzetet illeti, nem volt neki semmi titka. Nem mutatott az Muszkaország ellen, se ellenségeskedést, se hiedelmetlenséget. Nemes lelke ösztönözte őtet, a' Görögöknek nagyobb hirtelenséggel tökéletes függetlenséget szerezni. Hanem, az a' kívánság, hogy Angliával a' tökéletes eggyet-értés megtartasson, vissza-tartóztatta egy a' jöttévo mozdulást, és az Attikába-vándorlás másszorra hagyatott. Midőn Frantziaország magát oly' nagy mérséklettel viselte; szükségesképpen meg kellett neki Anglia', Muszkaország és Austria' bizodalmanak tartatnia. Ez által, a' leghatalmasabb ellen-nyomtatékot formálta az, a' Kabinétok között, mellyek össze-zördülhetnének. Az ő' mérséklése gátolja-meg a' háborút; mert, meg van győződve, hogy azon rész' serpenyője billenti-fel a' másikat, a' melyhez ő magát tsapja. Nem lehet, hogy értekezésünket, ne így rekesszük-be: "Hasznos volna-é a' keresztény Hatalmaknak a' Törököket apathijokból kiragadni? hasznos-é most nekik, a' Törököket próba-tételeikben, fenyték' és rend' 's a' mi' hadi formálódásuoknak minden gyümöltse' bevitelében elő-segíteni, őket, ellent-állásra felinge-

relni, 's nekik lára lezközöket szolgál-
tatni? Elfelejtette a' keresztény Európa,
hogy a' Muselmanok Béts' kapui előtt
váltak? Elfelejtette, hogy a' Mahomed'
vallása gyűlölséget és megútalást parant-
sol a' keresztények ellen; hogy az, a'
rabszolgaságot és annak minden gyalá-
zattal teljes megalázása' következeseit
megengedi? Lehetne-é kívánni, hogy a'
Törökök az ő' vallásos fanatismussokkal,
a' hadi mesterség' ügyességét egybe-köt-
nék 's az általa Muszkákat meggyőznék?
Nem panaszkodnának-é a' keresztény
Hatalmak, majd-egyszer, hogy ők nem
mind segítettek szívesen a' Görögök ki-
szabadításában? nem bánkódnának min-
den, féligmeddig, immelámmal elköve-
tett rendszabásokon és minden idétlen
kedvezésen, mellyek a' Törökök' felhí-
jazásokat nevelték, és a' jelenvaló kéts-
séget szülték? Tsak, — jó lessz soha el
nem fejeitni, hogy a' Törökkel által-
ellenben, dolgozni, nem alkudozni
kell. A' diplomacia ijjesztgetésének
valamint kérelmének semmi láttattja, a-
zoknak megaláztatásokra szolgál, kik az
alkudozást elfogadják. Minden keresztény
Kabinet, kivétel nélkül, úgy tartatik,
mint a' Törököknek ellensége. Mahmud,
alattomosan viselheti magát Angliához
és még egy más nagy Hatalomhoz; de,
miod-a'-kettőnek, egyformán nem hiszen.

Minden Török előtt, el ne felejtjük,
Keresztény és Ellenség synonymák (egy-
jelentésű szók). Azon titkos utak is,
mellyeket a' diplomacia, még, most-sem
Konst.poljban akar választani tsak azon
megútalatást nevelik, mellyet ott a' ke-
resztények ellen éreznek: 's innen kö-
vetkezik az is, hogy a' muselmanok a'
keresztényeket mindenütt tsúfolják. —
Algier, messze attól hogy magát meg-
adja, folytatja rabló mesterségét: Tan-
ger, fenyegeti az angl. Konzult. Lát-
hatni, hova vezetett a' kedvezés és a'
szemet-szűrő im-ám. Az a' félelem,
mellyet azon meghatározástól érezni lát-
tatnak, ha, kimondják-é Görögország' füg-
getlenségét, egybe-foglalják-é a' meg-
szabadított tartományokkal Attika' clas-
sicus birtokát, Athénét és a' Missolun-
ghi füstölgő düledékeit, megbizonyítja
Mahmud Sultánnak, hogy félnek ötet in-
gerelni. Így gondolják hogy békességet
köthetnek. Minő kézzel-fogható tévejgés!
Mindent elkövetnek, hogy a' Sultán nagy-
ra-látását neveljék, de azzal együtt, el-
lent-állását-is.

NB. Némely Olvasók méltán panaszkodnak,
hogy az útban, Híradókat felbontják, be-
motskolván, kenyérbéllel ujra beragasztják.
Oda fogjuk adni e' panaszt, mihelyt egy
példát kitanulhatunk, a' hol azon, az oly-
lyan indiscretus Postah'vatal' kissebbségére,
fognak segíteni. Már némelylek kéntelenít-
ettek lepetségelvé kívánni Híradókat.

Státus papirosok' Foljamatja

	Ezüstpénzben			Ezüstpénzben			
	Jan.	9	10	London, Dec.	29	30	31
Béts, Jan.	9	10	12	Consols, 3 pC.	87.3/4	78.7/8	87.3/4
Bank-Oblig. 1.1/2pC.	52.1/4	59.1/4	52. —	Stocks-Prémie, Sh.	—	—	—
Pengőpénz-Obl. 5pC.	96.31/32	96.3/5	96.9/32	Brasiliai Bons	63	64	64
Roths. 1820, 100f. CP.	161.4/5	161.3/4	161.1/2	Buenos-Ayresi	—	—	—
Partial. 1821. Ua.	123.1/8	122.4/5	122.7/10	Columbiai	—	23.1/2	—
Bankaktia, 1000f. CP.	1115. —	1111.1/3	1109. —	Mexikói	—	32.1/2	32.1/2
Páris, Dec.	31 Jan.	2	—	Portugalli	—	53.1/2	53.1/2
Consols 5 pC.	106.85	107.05	—	Muszkaországi	96.1/2	95.3/4	—
Ugyanaz 3 pC.	73.80	73.95	—	Görögországi	—	—	—
Bank-aktia, 2000 Fr.	—	—	—				